

Rapport från arbetsgrupp Ekonomi - Budget för ny gemensam nykterhetsorganisation

Inledning

Denna leverans syftar till att utreda och bereda följande punkter inom Arbetsgrupp Ekonomis uppdrag:

- En lämplig budgetuppställning för den nya nykterhetsorganisationen, det vill säga hur organisationen intäkter och kostnader kan presenteras enkelt, tydligt och transparent
- Huruvida samtliga tjänster ska ligga i allmänförbundet eller om en tjänst ska förläggas till verksamhetsförbundet

Arbetsgruppen har begränsat sig till att till denna leverans inte innefatta några siffror i sin uppställning.

I arbetsgruppen ingår Björn Jacobsen (IOGT-NTO), Jobbjörn Folkesson (IOGT-NTO), Erika Darljung (Styrelsepost), Cia Grill (Junis), Lina Sultan (UNF), och Rikard Eliasson (NSF).

Inledande ekonomisk analys

Arbetet inleddes med att organisationernas nuvarande budgetar, på kostnadsställenivå, klipptes ihop och justerades för att passa en ny gemensam organisationsform (intäkter och kostnader mellan organisationerna eliminerades och så vidare). Denna översiktliga analys pekar på ett resultat om minus 7 miljoner kronor. Det motsvarar cirka 9 % av rambudgetens omfattning i sin helhet (där "Ekonomiska verksamheter" nettoredovisats, se nedan).

Då ska även påpekas att detta resultat är framtaget utan att ta hänsyn till:

- Vissa justeringar av budgeten inför 2025 som vissa förbund planerat
- De extra kostnader som uppstår vid sammanslagning (till exempel för nytt namn)
- De besparingar som det skulle kunna medföra på sikt (till exempel minskade kostnader för kongresser, ledning, ekonomi och administration).

Vår bedömning är att det i sammanhanget är att betrakta som ett tämligen mildt underskott och vi har gott hopp om att den nya organisationen ska kunna nå en balanserad budget inom bara några år.

Beslut om budgeten

Det är inte självklart att riksmötet ska besluta om budget. Det har varit tradition inom IOGT-NTO-rörelsen men det finns flera exempel på organisationer som av olika skäl lämnar beslut om budget till styrelsen, eller arbetar helt utan budget.

Vi föreslår att riksmötet även fortsättningsvis ska besluta om en rambudget. Detta för att säkerställa att det finns en demokratisk kontroll över hur resurser prioriteras. Riksmötet resursätter därigenom förbundets arbetsplan.

Beroende på den slutliga utformningen av organisationen är det dock inte säkert att "verksamhetsförbundet" behöver ha en specifik budget. Om pengarna främst ska slussas vidare till distrikt, föreningar och kårer så behövs egentligen endast en fördelningsmodell för det.

Uppställning av budgeten

Budgeten är uppställd på ett sätt som liknar IOGT-NTO:s nuvarande budget; det vill säga att kostnaderna, inklusive personalkostnader, är utfördelade på kostnadsområden med underrubriker/delområden. Varje delområde har sedan ett antal specifika kostnadsställen kopplade till sig. Dessa redovisas dock normalt inte för styrelse eller stämma och är inte heller med nedan. Gränsdragningen för vad som ingår eller ej ser därmed ut som följer:

Specifika verksamheter och projekt kan ha behov av redovisning eller budgetering utöver rambudgeten, dels för beredning (så att rambudgeten har rimliga siffror för till exempel avkastning för värdepapper), dels för uppföljning (så att vi har något att jämföra en fastighets utfall med) och dels för rapportering (till exempelvis bidragsgivare). Utifrån ovanstående gränsdragning redovisas sådana underbudgetar normalt inte tillsammans med rambudgeten, men ingår i beredningen inför beslut av förbundsstyrelse eller stämma och kan ingå i beslutsunderlag.

Det är värt att notera att budgetens uppställning är frikopplad från den uppställning som görs i årsredovisningen i enlighet med Årsredovisningslagen. I budgeten har vi full frihet att göra vad vi själva tycker är lämpligt.

Nettoredovisning av ekonomisk verksamhet och projekt

Att rambudgeten är uppställd på kostnadsområde- och delområdesnivå innebär att verksamhet som har såväl intäkter som kostnader kopplade till sig nettoredovisas. Detta berör ekonomisk verksamhet (lotterier, fastigheter, försäljning av varor och tjänster, finansiella poster) och projekt som delfinansieras av externa bidrag.

IOGT-NTO har tidigare nettoredovisat Miljonlotteriet som en separat verksamhet innan intäkter. Vi föreslår således att man nu går hela vägen med det tänket och särredovisar alla ekonomiska verksamheter under en separat rubrik: "Ekonomiska verksamheter". Att dessa nettoredovisas tydliggör vilket bidrag respektive verksamhet ger till rambudgetens intäkter (och i den bästa av världar har vi förstås bara ekonomiska verksamheter som går plus).

Nettoredovisningen av projekt som delfinansieras av externa ändamålsbestämda medel sker nere i "kostnadsdelen" av budgeten, under relevant kostnadsområde. Nettot motsvarar här de fria medel som budgeten allokerar till den verksamheten, det vill säga den del som en riksstämma kan besluta om.

Intäkter som följer av vår primära, ideella, verksamhet - såsom medlemsavgifter, gåvor och allmänna verksamhetsbidrag - redovisas på vanligt vis. Det vill säga under separat rubrik. De återkommer efter ekonomiska verksamheter i nedanstående förslag på budgetuppställning.

Egna ändamålsbestämda medel

I dagsläget redovisas insättningar och uttag från IOGT-NTO:s ändamålsbestämda medel, främst Föreningslokalafonden (Ungdomsstiftelsen är en separat juridisk person), längst ner under "Avsättningar och upplösningar". Vi föreslår att de erkänns som kostnader och fördelas ut där de hör hemma i budgeten:

Föreningslokalfonden under "Samlingslokaler", Utvecklingsfonden under "Verksamhetsutveckling" och så vidare.

Förslag på budgetuppställning

Ekonomiska verksamheter

Lotterier

Miljonlotteriet

Avser lotteriverksamheten som bedrivs inom ramen för IOGT-NTO, vars överskott fördelats ut över IOGT-NTO-rörelsens fyra förbund.

Fastigheter

Stockholm Essingevarvet 31

Kontorsfastighet på Stora Essingen med Franska skolan som största externa hyresgäst. Vi föreslår att ett system med internhyror införs för att kunna följa ekonomiskt utfall på ett jämförbart sätt.

Härryda Råda 1:158

Kontors- och lagerfastighet i Mölnlycke, med Härryda kommun som största externa hyresgäst. Huserar även Miljonlotteriets varulager.

Nacka Tollare 1:296

Fastighet på Värmdö (Nacka) med Tollare folkhögskola som största hyresgäst. Föremål för framtida fastighetsutveckling.

Åre Edsåsen 4:10

Obebyggd tomt i Jämtland som saknar både intäkter och väsentliga kostnader.

Västerås Västerås 4:37

Sommarhem i Västerås (Ekliden) som används av lokalföreningen Aros, som också står för löpande driftskostnader. Saknar således både intäkter och väsentliga kostnader.

IOGT-NTO Fastigheter AB

Helägt dotterbolag som bland annat äger 100% av ett par fastigheter i Nyköping.

Varor och tjänster

Popbox

Försäljning av en prenumerationsbox med alkoholfria drycker.

Sålda tjänster

Eventuella övriga sålda tjänster. Notera att specifika sålda tjänster redovisas på andra ställen i budget. Ekonomitjänster sålda till distrikt redovisas under Verksamhetsstöd/Stöd till distrikt, föreningar och kårer. VD-tjänster sålda till INFAB redovisas under INFAB.

Finansiellt

Långsiktiga placeringar

Värdeuttaget ur våra långsiktiga placeringar enligt värdepappersplaceringspolicy; budgeteras förslagsvis till 0–2 % av marknadsvärdet i enlighet med IOGT-NTO:s policy.

Kortsiktiga placeringar

Avkastningen från våra kortsiktiga placeringar enligt värdepappersplaceringspolicy; budgeteras förslagsvis till 1 % av marknadsvärdet i enlighet med IOGT-NTO:s policy.

Låneverksamhet & koncernkonto

Nettot av räntor för den in- och utlåningsverksamhet IOGT-NTO bedriver genom bland annat ordenshuslån, bryggglån, och tillhandahållande av underkonto i koncernkontostruktur till närliggande organisationer.

IOGT-NTO:s ungdomsstiftelse

Den andel av Ungdomsstiftelsens beräknade avkastning från värdepapper vi avser dela ut som stöd till barn- och ungdomsverksamheten i den nya organisationen; förslagsvis antar Ungdomsstiftelsen en värdepappersplaceringspolicy liknande IOGT-NTO:s och av det kan en viss andel regelbundet fördelas till den nya organisationens barn- och ungdomsverksamhet.

Intäkter

Medlemsavgifter

Ordinarie inkommande medlemsavgifter (om den nya organisationen beslutar att ha sådana).

Bidrag

Inkommande verksamhetsbidrag som inte är kopplade till specifika projekt; till exempel MUCF-medel eller vissa bidrag från Socialstyrelsen. Projektbidrag redovisas tillsammans med sina respektive kostnader under relevant kostnadsdel av budgeten.

Gåvor

Inkommande gåvor från individer, företag och organisationer, till exempel minnesgåvor eller de medel vi årligen får från GodFond.

Kostnader

Kommunikation och påverkan

Medlemstidningar

Det som idag är Accent och Motdrag, inklusive personal, tryck, distribution och så vidare.

Forskning och policyarbete

Våra politiska sekreterare i Stockholm och Bryssel, arbetet med forskningsrapporter, påverkansprojekt och EU-arbetet.

Kommunikation

Kommunikatörer, webbutveckling, materialproduktion (och distribution inklusive webbshop), digital marknadsföring, nyhetsbrev och övrig kommunikation.

Medlemsaktiviteter

Medlemsutvecklare, frågetävlingen Pumpen, kampanjer, personlig premiering (inklusive priser såsom Nykter scout-priset och Årets ledare), samlingar och utbildningar som till exempel "Drogfria storhelger", Vit Jul, rover- och utmanarscoutkommittéerna, med mera.

Bidrag och medlemskap

IOGT-NTO-rörelsen ideell förening

Bidrag till INRIF/IOGT-NTO Movement.

Movendi International

Bidrag till och medlemskap i Movendi International.

Våra Gårdar

Bidrag till och medlemskap i Våra Gårdar.

Medlemskap i övriga organisationer

Medlemskap i organisationer likt European Public Health Alliance, Eurocare, Narkotikapolitiskt centrum, KSAN, Nykterhetshistoriska sällskapet, SLAN.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsutveckling

Utveckling av ny verksamhet och nya former för medlemsengagemang.

Stöd till distrikt, föreningar och kårer

Stöd, bidrag och drift av verksamhet på distrikt-, förenings- och kårnivå, såsom verksamhetsstöd samt administrativa och ekonomiska tjänster

Avlastande administration och medlemservice

Medlemsregister (CRM), medlemservice, årsavisering och påminnelser, medlemsförsäkring, med mera.

Samlingslokaler

Bidrag kopplade till stiftelserna Ransberg, Kungshol och Storvallen tillsammans med IOGT-NTO:s föreningslokalfond.

Kulturhistoriskt arv

Fastigheten i Arboga (Sveriges första ordenshus), eventuellt vissa satsningar på arkivet och/eller samarbeten med museum.

Demokrati och förtroendevalda

Kongress / förbundsmöte

Allt utöver ordinarie personalkostnader för ordinarie och extra kongresser, förbundsmöten, storlogemöten eller vad det kan tänkas kallas i framtiden.

Samordning mellan distrikt och förbund

Distriktsordförandenätverk, distriktskassörsträffar, distriktsstyrelseutbildningar, förbundssamlingar, rådslag och dylikt.

Administration och ledning

Kontor och lokaler

Kontor och andra lokaler för förbundets verksamhet, dels i form av internhyra, dels i form av faktisk hyra för de lokaler som inte är i våra egna fastigheter. Internhyror redovisas även som en intäkt under berörd ekonomisk verksamhet (såsom Essingevarvet 31).

Ekonomi och verksamhetsstöd

Ekonomi inklusive affärssystem, juridik, IT, administration, företagsförsäkring, medlemsavgifter för sektororgan såsom Ideell arena.

Ledningsgrupp

Generalsekreterare, HR, koordination, möten och personalsamlingar, medlemskap i Arbetsgivaralliansen.

Styrelse

Sammanträden, resor, representation, arvoden (inklusive ersättning för förlorad arbetsinkomst), utredningar, utskott och arbetsgrupper, representationsgåvor med mera.

Fördelning av personal

Lite beroende på hur man räknar har IOGT-NTO idag 29 tjänster, UNF 13, Junis 12 och NSF 5. Vi har noterat deras titlar enligt webbplats och redovisar här ett utkast till hur deras kostnader skulle kunna fördelas ut i budgeten.

Notera dock att vi i vissa fall är osäkra på vad som ingår i en roll och kan ha bedömt helt fel. Vi har också avstått från att dra bort eller lägga till tjänster även om det framstår som orimligt att den nya organisationen ska ha fyra generalsekreterare (biträdande ej medräknade).

Var	Vad	Budgetpost
IOGT-NTO VUA	Medlemsutvecklare	Administration och avlastande medlemservice
IOGT-NTO VUA	Medlemsutvecklare	Administration och avlastande medlemservice
IOGT-NTO EVS	Controller	Ekonomi och verksamhetsstöd
Junis	Controller	Ekonomi och verksamhetsstöd
IOGT-NTO EVS	Ekonomichef	Ekonomi och verksamhetsstöd
IOGT-NTO EVS	Kontors- och arkivsamordnare	Ekonomi och verksamhetsstöd
IOGT-NTO EVS	Lönespecialist	Ekonomi och verksamhetsstöd ¹
IOGT-NTO EVS	Projektstrateg och intern samordnare	Ekonomi och verksamhetsstöd
UNF Kansli	Redovisningsekonom	Ekonomi och verksamhetsstöd
IOGT-NTO EVS	Fastighetschef	Essingevarvet 31 ²
IOGT-NTO EVS	Fastighetssamordnare	Essingevarvet 31
IOGT-NTO DPA	Drogpolitisk chef	Forskning och policyarbete
IOGT-NTO DPA	Politisk assistent	Forskning och policyarbete
IOGT-NTO DPA	Politisk sekreterare	Forskning och policyarbete
IOGT-NTO DPA	Politisk sekreterare	Forskning och policyarbete
IOGT-NTO DPA	Politisk sekreterare	Forskning och policyarbete
Junis	Politisk sekreterare	Forskning och policyarbete
Junis	Praktikant (politik)	Forskning och policyarbete
Junis	Praktikant (politik)	Forskning och policyarbete
IOGT-NTO VUA	Kommunikatör	Kommunikation
Junis	Kommunikatör	Kommunikation ³
Junis	Kommunikatör	Kommunikation ⁴
NSF	Kommunikatör	Kommunikation
UNF Kansli	Kommunikatör	Kommunikation
Junis	Administratör	Ledning
IOGT-NTO Övriga	Förbundscoordinator	Ledning
UNF Kansli	Förbundscoordinator	Ledning
IOGT-NTO Övriga	Generalsekreterare	Ledning
Junis	Generalsekreterare	Ledning
NSF	Generalsekreterare	Ledning

¹ Att fördelas ut på även stöd till distrikt, föreningar och kårer

² Att fördelas ut på även andra fastigheter

³ Att fördelas ut på även Medlemsaktiviteter (Vit jul)

⁴ Att fördelas ut på även Medlemsaktiviteter (Vit jul)

UNF Kansli	Generalsekreterare	Ledning
IOGT-NTO Övriga	HR-chef	Ledning
NSF	Organisationssekreterare	Ledning
IOGT-NTO VUA	Medlemsutvecklare	Medlemsaktiviteter
IOGT-NTO VUA	Medlemsutvecklare	Medlemsaktiviteter
IOGT-NTO Accent	Chefredaktör	Medlemstidning
UNF Kansli	Chefredaktör	Medlemstidning
IOGT-NTO Accent	Reporter	Medlemstidning
UNF Kansli	Projektledare	Popbox
UNF Kansli	Biträdande generalsekreterare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
IOGT-NTO VUA	Distriktsansvarig	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
IOGT-NTO VUA	Distriktsansvarig	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
UNF Fält	Föreningsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
UNF Fält	Föreningsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
UNF Fält	Föreningsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
UNF Fält	Föreningsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
IOGT-NTO EVS	Redovisningsekonom	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
Junis	Verksamhetsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
Junis	Verksamhetsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
NSF	Verksamhetsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
NSF	Verksamhetsutvecklare	Stöd till distrikt, föreningar och kårer
Junis	Biträdande generalsekreterare	Verksamhetsutveckling
UNF Kansli	Finansieringssamordnare	Verksamhetsutveckling
Junis	Förbundsstrateg	Verksamhetsutveckling
IOGT-NTO VUA	Projekt- och kampanjledare	Verksamhetsutveckling
IOGT-NTO VUA	Projekt- och kampanjledare	Verksamhetsutveckling
IOGT-NTO VUA	Projekt- och kampanjledare	Verksamhetsutveckling
UNF Kansli	Strateg	Verksamhetsutveckling
IOGT-NTO VUA	Utvecklingschef	Verksamhetsutveckling

Personal i "verksamhetsförbundet"?

Av bidragstekniska skäl föreslår utredningen att den nya nykterhetsorganisationen ska ha två förbund, med arbetsnamnen "Allmänförbundet" och "Verksamhetsförbundet" där det senare är till för att säkerställa att det och dess medlemsföreningar kan ta emot vissa bidrag, bland annat från Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor (MUCF). Verksamhetsförbundet är huvudsakligen till för de föreningar som bedriver barn- och ungdomsverksamhet.

Vi ser tre modeller för fördelning av personal:

- A. Alla är anställda i allmänförbundet
- B. En person är anställd i verksamhetsförbundet, övriga i allmänförbundet
- C. Alla som arbetar med barn- och ungdomsverksamhet är anställda i verksamhetsförbundet (och övriga i allmänförbundet)

Det tredje alternativet, C, förtar stora delar av poängen med en ny gemensam nykterhetsorganisation till att börja med och ägnas ingen vidare uppmärksamhet. Resterande alternativ, A och B, jämförs listvis:

Fördelar med A

- Ledning och chefskap (lönesamtal, medarbetarutveckling, sjukanmälan) klart
- Administrativa processer (anställning, tidredovisning, löneutbetalning, skatter och avgifter) finns redan
- Lättare att hantera arbetstoppar och -dalar då annan personal finns tillgänglig – bättre ur arbetsmiljö-synpunkt

Fördelar med B

- Verksamhetsförbundet får en "egen" resurs att förfoga över personalmässigt
- Organisationen framstår som mer "äkta" i bidragsgivares (myndigheters) ögon

Nackdelar med A

- Tjänsterna till verksamhetsförbundet måste momsas (åtminstone tills lagstiftaren och/eller Högsta förvaltningsdomstolen gör slut på det)⁵

Nackdelar med B

- Risk att det kan vidareutvecklas till att bli fråga om ett helt kansli
- Oklart vad den anställde ska göra om dagarna när årets bidrag är färdigdistribuerade
- Extra komplexitet i form av arbetsgivaransvar för styrelsen

På samma sätt som IOGT-NTO har "distriktsansvariga" idag skulle allmänförbundet kunna ha en anställd vars arbetsuppgifter kretsade kring specifikt att kommunicera med och stötta styrelsen (eller styrelserna?) för verksamhetsförbundet. Distributionen av bidrag från verksamhetsförbundet ut i landet är en politisk fråga och bör i åtminstone grova drag beslutas av ett demokratiskt valt organ, själva utbetalningarna är sedan en (förhoppningsvis) ganska smidig process. Det kan därför vara svårt att fylla en heltidstjänst för

⁵ Andra tjänster till verksamhetsförbundet, såsom till exempel IT- och ekonomitjänster, kommer att behöva momsas oavsett (på samma sätt som de idag är momsade).

verksamhetsförbundet, om inte den personen även ska arbeta med annat (till exempel verksamhetsutveckling).

Oavsett vägval kring personal i "verksamhetsförbundet" kan det under en övergångsperiod finnas mer personal i det förbundet på grund av de projektmedel som Junis har idag från exempelvis Allmänna arvsfonden.